

Jakob Maksimilijan,

po božjem usmiljenji knez in škof Lavantinski, prisednik sedeža
Njih Svetosti, rimskega Papeža, dohtar bogoslovja

i. t. d. i. t. d.

vsem vernim svoje škofije pozdrav in blagoslov od Gospoda.

Preljubljeni v Kristusu!

Postni čas se je zopet približal, ki mi priliko daje, spregovoriti z Vami pastirsko besedo. Že večkrat sem to storil, in govoril z Vami od takih stvari, katerih razlaganje se mi je dozdevalo po razmerah časa za zveličanje Vaših duš potrebno. Zaupam, da mojih nauk niste pozabili. —

Kakor različni so pa tudi opomini, prošnje in svaritve škofove, ki jih v svojih vsakoletnih pastirskih listih vernemu ljudstvu v posamesnih zadevah daje; v obče vendar njih zapopadek ni in ne more drug biti, kakor je zapopaden v besedah sv. apostola Pavla, ktere piše svojemu učencu Titu (2, 11—13.) rekoč: „Prikazala se je milost Boga, Zveličarja našega, vsem ljudem, ktera nas uči, da se odpovemo hudobiji in posvetnim željam, in trezno, pravično in pobožno živimo na tem svetu, ter pričakujemo zveličansko upanje (to je, da se nam upanje večnega zveličanja dopolni), in častitljivi prihod velikega Boga in Zveličarja našega, Jezusa Kristusa“.

Kaj pomenijo, da kratko povem, te besede sv. apostola? To-le: Ne pozabite nikdar, kristjani! zakaj je Božji Sin človek postal in na zemlji se prikazal, — in kaj je nameraval s svojo sv. vero, katero mi spoznavamo. Učil nas je z besedo in djanjem, da bi se čisti ohranili pred spāčenostjo tega sveta, kateri Boga spoznati noče; kajti edino to nam daje pravico do upanja, da bomo večno življenje dosegli, in da smemo zaupljivo pričakovati Gospoda, kadar zopet pride sodit žive in mrtve.

Od tega krščanskega upanja govori sv. Pavl v svojih listih še večkrat, takó na primer, ko Rimljanom (5, 5.) piše rekoč: „Upanje nas ne osramoti, ker je ljubezen Božja izlita v naša srea po svetem Duhu, ki nam je dan“.

Gotovo; naše upanje nekdanjega večnega življenja nas ne bo zapeljalo, ako ima za podlago resnično djansko ljubezen do Boga, to je, tisto ljubezen, ki se po zvestem dopolnjevanji Božjih zapovedi spričuje.

Mi vsi, preljubi moji! smo silno potrebni, da krščansko upanje pogosto v sebi obudimo in poživimo, da ne opeša, da ne ugasne. Kajti, kakor vera ima tudi upanje svoje nevarnosti in skušnjave. Kar vero zadeva, motijo den denešnji kristjana v njegovem prepričanju le prepogosto zapeljivi jeziki, brezbožni časniki in premnoge druge poskušnje, ki vse na to merijo, spoštovanje do sv. vere in cerkve v njegovem sreju zatreti. Pa tudi upanje na večno zveličanje unekraj groba mu hočejo iz srea iztrgati, ker po tisuč potih hudo poželenje v njem dražijo in grešne strasti budijo, da bi ga omamili in prevarali, da razun tega, kar človek na tem svetu ima in vživa ni nič družega, in da zlasti pričakovanje večnega življenja po smrti nič družega ni, kakor prazne sanje.

Tedaj predmet našega krščanskega upanja in toraj tudi našega hrepenjenja ni drug, kakor večno zveličanje v nebesih. Mi ga pričakujemo, pa ne takó, kakor da bi pravico do njega imeli, ampak le zató, ker nam ga je Bog v svoji neskončni milosti in ljubezni obljubil, — obljubil pa se ve da le za plačilo, ako v veri in v spolnjevanji njegovih zapovedi do konca stanovitni ostanemo. Kajti tako zopet govori sv. apostol Pavl (2 Tim. 4, 7—8.), najpoprej sicer sam od sebe, vendar pa tudi od vsakega drugega kristjana, kateri po njegovih stopinjah hodi: „Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero obranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice, katero mi bo dal Gospod, pravični sodnik, tisti den; pa ne le meni, ampak tudi tistim, ki njegov prihod ljubijo“, (to je, kateri dobro vest imajo, in tedaj prihod sodnikov z veseljem pričakujejo).

O preljubi moji! Tudi jaz Vam ne vem kaj boljšega v tolažbo povedati, kakor s čemur je ta sv. apostol, ki je toliko za sv. evangeli in za razširanje Kristusove cerkve delal, sam sebe tolažil in si upanje delal, ko mu je že pred očmi stala krvava smrt mučeništva. Z močjo držite za sv. upanje, ki je edino zavetje na nevarnem potovanji tega življenja; vendar ne zanašajte se in ne upajte predrzno! Ohranite sv. vero, kakor se čista in nepopačena shranjuje v sv. kat. cerkvi, in poleg tega se dobro vojskujte tudi Vi zoper vse zvonanje in znotranje sovražnike svojegn zveličanja, vere in čednosti. Vojskujte se s tistim orožjem, ki Vam ga v roke daje sv. vera in cerkev Jezusa Kristusa.

Dobro veste, da to ni orožje zvonanje sile, ampak duhovno in nezmagljivo orožje. Sv. apostol Pavl ga popisuje v svojem listu do Efežanov (pgl. 6.), kjer razločno imenuje: pas resnice oklep pravice (to je, da se zvesto oklenemo zdravega nauka Kristusovega in po njem živimo), škit vere, čelado zveličanja in meč duha, kar je molitev in srčno hrepenjenje.

Nebeško kraljestvo se ne daruje neskrbnim; tudi ne nemarnim za čednost in vero; tudi ne onim, katerim je že pretežko najmanjše zatajevanje, ki nam ga Bog sam, ali pa v njegovem imenu sveta cerkev nalaga, kakor je na primer ravno postna zapoved. Ako je nebeško veselje krona, in tako jo imenuje, kakor smo slišali, sv. Pavl, se zamore podeliti le tistemu, ki se je pogumno in stanovitno za-njo vojskoval, in si jo v plačilo svojega trujenja zmagovalno privojskoval; kajti sicer bi je sv. apostol ne mogel krono pravice imenovati.

Znane so nam iz starodavne zgodovine igre Gerkov (zlasti Olimpiške igre). Na nje se ozira sv. apostol Pavl, ako v prvem listu na Korinčane (9, 24—26.) piše rekoč: „Neveste li, da tisti, kateri v tekališču tekó, vsi sicer tekó, pa le eden stavo dobi, (kateri je namreč prvi do cilja dospel, je prejel lavorov venec)? Takó tecite, da jo dosežete. Vsak pa, kateri se na premaganje skuša, se vsega zdrži (kar bi njegove moči slabilo ali ga med tekom zadrževalo); in oni sicer (ki pri igrah tekó, to delajo), da strohljivo krono prejmejo, mi pa nestrohljivo. Jaz tedaj takó tečem, ne kakor v negotovo (da bi ne vedel, kam in zakaj?); se tako vojskujem, ne kakor da bi po vetru mahal“.

Zares zlate, vsega premiselka vredne besede!

Teci tedaj, moj kristjan! po tebi nastavljenem cilju večnega zveličanja, to je, s siloj si prizadevaj, da ga dosežeš. Ne bodi nemaren, ne bodi len!

Preden se v tek spustiš, verzi proč od sebe vse, karkoli bi te med tekom brez potrebe težilo, ali te v teku zadrževalo. Zdrži se vsega tega, opomina sv. Pavl! Kaj vse pa ravno tebe zadržuje. in kaj vse prav ti od sebe vreči in zapustiti moreš, to ti pové, če resno sam v sebe pogledaš, tvoja lastna vest, tvoj spovednik, sv. cerkev v besedi Božji, katero ti oznanuje.

Teci v tekališču, tebi odkazanem; — teci naravnost in ne zahajaj ne na desno, ne na levo; ne teci tudi po lastnem nagnjenji in poljubljenji. Ktero tekališče je pa tebi od Boga odkazano, na ktereга slednjem koncu stoji zastava večnega življenja? To je za vsakega posebej njegov poklic, njegov stan, v ktereга ga je Božja previdnost postavila. Izpolnuj tedaj dolžnosti svojega stana zvesto in vestno; to je volja Božja!

Kakor katoliški kristjani imamo pa tudi vsi skupaj vzajemno tekališče; in to je naša sv. cerkev. Gorje mu, kdor to stezo izgreši! Zato dobro glej, moj kristjan! da vse dni svojega življenja po tej stezi hodiš. Ne prestopi nikdar njenih mej! Ne daj se zapeljati napuhu, da bi rekel: te meje so za mene preozke. Nič te ne more izgovarjati in nič te ne more opravičiti, ne bogastvo tvojega imetja, ne imenitnost tvojega stana, ne visokost tvoje službe, ne obširnost tvoje učenosti, da bi smel brez zamere pred Bogom te meje prestopiti. Ako jih vendar prestopiš, tedaj vedi, da ne tečeš več v tekališči, od Boga ti odkazanem, ampak da tečeš, kakor sv. apostol pravi, tje v negotovo. Ne delaj takó; in ne bodi podoben množici onih, ki se nikdar ne vprašajo: Kam prav za prav hočem priti? In kam pridem, ako po tej stezi brez premiselka naprej hitim?

Zoper to, kar se ti v teku po večni zastavi nasproti stavi, se vojskuj; pa ne, da bi le po vetru mahal. To se reče: spoznaj najpoprej in razloči dobro prijatelja od sovražnika. Zoper sovražnika svojega zveličanja se vojskuj; nikar pa se ne vojskuj zoper onega, ki mu je v resnici mar za tvoje zveličanje, in zlasti ne suvaj proč od sebe njega, ki ti ga je Bog sam za voditelja postavil, da ti pravo stezo kaže, te v teku podpira, in če omaguješ, krepča. Kdo pa je voditelj nas vseh, ki smo katoliški kristjani? Sveta katoliška cerkev — naša mati! Ona naj ti bode in vsaki čas velja za Božjo ustanovo včlovečenega Sina Božjega; ako si jo drugače pred oči staviš, se motiš in ji delaš krivico.

Kadar je paganski tekmeec v tekališči se utrudil in pešati začel, se je ozrl na venec zmage, se je spomnil šumeče pohvale gledalcev, ki ga bodo z veselim krikom zmagovalca pozdravili; in zopet je povzel svoje moči in hitel naprej. Mogoče je, da se včasih tudi ti, o kristjan! v teku za večno zastavo utrušiš in že skoraj obupaš; — toda ozri se na nezvenljivo krono, — kakor jo apostol imenuje, ki ti je na koncu teka pripravljena in gotovo vredna, da vse svoje moči za-njo zastaviš.

Na našem tekališči zagledamo znamenja in stopinje onih, kateri so že pred nami svoj tek dokončali in večno zastavo srečno dosegli. To so Božji svetniki, truma zveličanih vseh stanov in vsake starosti. Nasledujmo jih! On, ki bo zmagovalcem krono prisodil, je Jezus Kristus sam; — sodnik nepodkupljiv, nad vse pravičen, ki pred vsakim človeškim sodnikom tudi to prednost ima, da nas k „dobremu vojskovanju“ ne le opominja, ampak nam v vojski tudi moč in pomoč daje.

Takó tedaj, preljubi moji! kažimo v djanji Božjo čednost krščanskega upanja po nauku in v duha sv. katoliške cerkve! Kakor se njeni duh sploh razodeva v vseh njenih napravah, se razodeva posebej tudi v njeni postni zapovedi. Ta zapoved je podslomba našega upanja; je, kakor da bi sv. cerkev nam rekla: Nalagam vam v svoji postni zapovedi malo zatajevanje, da zamorete toliko bolj gotovo upati! Zares ne pozna duha te zapovedi, kdor v njej drugega ne najde, kakor samovoljni razloček med raznimi jedmi. To vsi dobro vemo, da sama po sebi edna jed ni pred Bogom boljša od druge. Ali pokorščina in zatajevanje, ki ga verni katoličan razodeva v tem, da si o prepovedanih dneh mesene jedi odreče, ali si še pri vživanji dopuščenih jedi kaj pritrga, to je duh, ki postno zapoved oživlja, in to je, kar pri našem postu Bogu dopade.

„Bog upanja pa naj vas napolni z vsem veseljem in mirom v verovanji, da obogatite v upanji in v moči svetega Duha.“ (Rim. 15, 13.) Amen.

Postno naročilo za leto 1876.

Na mojo prošnjo so sv. Oče, papež Piji IX. za Lavantinsko škofijo in za to leto 1876 postno zapoved dosti polajšali.

V tem, ko Vam to naznanjam, pa trdno zaupam, da bo polajšava postne zapovedi za Vas le nov nagibek, da jo bote v tem, kar še zapovedano ostane, toliko bolj natanjčno in vestno izpolnjevali. Kajti toliko težejši odgovor pred Bogom bi si tisti na vest nakladal, kateri bi še tega malega zatajevanja, ki se od njega tirja, iz ljubezni do Boga opraviti ne hotel.

I. Pri jedi si pritrpati in se le enkrat na den do sitega najesti, je zapovedano:

1. Vse dni štiridesetdanskega posta (korizme) razun nedelj.
2. Vsako kvaterno sredo, petek in soboto.
3. V adventu vsako sredo in petek (namesti postov, ktere so imeli svoje dni pred prazniki sv. apostolov).
4. O biljah ali dnevih: pred binkoštni (Duhovem, 3. junija), pred praznikom sv. apostolov Petra in Pavla (28. junija), pred praznikom vnebovzvetja Matere Božje (velika Gospojnica, 14. avgusta), pred praznikom vseh svetih (31. oktobra), pred praznikom čistega spočetja Marije Device (7. decembra). Ker je letos Božična bilja (24. decembra) ravno v nedeljo, se bo njeni post že den poprej, tedaj ob enem s kvaterno soboto (23. decembra) obhajal.

II. Mesene jedi so prepovedane:

1. Vsak petek celega leta.
2. Vsako kvaterno sredo, (petek) in soboto.
3. Na pepelnico in tri poslednje dni velikega tjedna.
4. Ob zgoraj imenovanih biljah: pred binkoštni (Duhovem), Petrovem, veliko Gospojnico, vsemi svetmi, čistim spočetjem Marijinem, in v soboto pred Božičem, (ki je ob enem kvaterna sobota).

III. Gledé polajšave velja to-le:

1. Za celo škofijo. Kadarkoli pride zapovedani praznik na tak den, ko je meso jesti prepovedano, (n. pr. petek), se sme na tak praznik meso vživati, brez da bi dolžnost bila, se zavolj tega prejšnji den mesa zdržati.

2. Za posamesne kraje. Kjerkoli se bo ob petkih ali drugih takih dneih, ko je meso jesti prepovedano, sejem obhajal, kjer se veliko ljudstva zbere, tam se sme na sejmovi den meso zavživati.

3. Za posamesne osebe.

a) Vse dni med letom, razun pepelnice, treh zadnjih dni velikega tjedna in dveh bilj, pred binkoštni namreč in Božičem, smejo mesene jedi zavživati:

Delalci v rudokopih in fabrikah.

Popotniki, ki v gostilnicah in krčmah jedó.

Tudi drugi (tedaj ne samo popotniki), kateri n. pr. v mestih, trgih itd. navadno v gostilnico na hrano hodijo.

b) Vse dni med letom, razun edinega velikega petka, smejo mesene jedi zavživati:

Kondukerji na železnicah.

Vsi, ki z železnico potujejo, in so priseljeni na železniških postajah v ondotnih gostilnicah si hrane vzeti.

Boleniki v toplicah, na slatinah ali v drugih zdravilstvenih zavodih, s svojimi domačimi in strežniki vred. Ne velja pa ta polajšava za tiste, ki le kar za kratek čas v toplice, na slatino itd. hodijo.

c) Vse dni med letom, brez vse izjeme, smejo mesene jedi zavživati:

Taki ubogi, kateri si zavoljo presilnega uboštva v jedeh izberati ne morejo, ter so prisiljeni jesti, karkoli se jim dá (tedaj le takrat, kadar postnih jedi za vbogajme ne dobijo).

Sploh vse one osebe, ktere in kakor dolgo pri takih ljudeh za hlapce, dekle itd. služijo, ali iz drugih vzrokov pri njih stanovati morajo, kjer se nikoli postne jedi na mizo ne postavijo. Vendar naj se, ako je kolikaj mogoče, vsaj na veliki petek mesenih jedi zdržijo.

4. Za vse postne dni med letom in štiridesdenski postni čas tudi ob nedeljah je pa naravnost prepovedano, pri enem in istem obedu mesene jedi in ribe zavživati. Vzrok te prepovedi je v tem, da kdor ribe jé, s tem očitvidno kaže, da mu postne jedi ne škodujejo, da tedaj polajšave ne potrebuje.

5. In h sklepu še naslednji opomini:

1. Nikdo naj se ne spodtika nad to polajšavo sv. posta, ki dalje sega, kakor je bila dosihmal navada. Prosil sem, kar je storilo tudi več sosednih škofov, sv. Očeta za to polajšavo nekaj z ozirom na slabost premnogih, katerim se je dosihmalna postna zapoved, če tudi ne težka, še vendar zdela pretežavna, — nekaj pa in pred vsem, z ozirom na naše sedanje celo spreminjene javne razmere in razne prebritke okoliščine, v katerih je zares premnogim, n. pr. kateri po železnicah potujejo, ali v gostilnice na hrano hodijo, silno silno težko, postno zapoved držati, če bi ravno dostikrat tudi radi hotli. Bolje se mi je namreč zdelo, da se vsem takim post naravnost spregleda, kakor da bi po svoji volji postno zapoved prelamali, s tem greh delali in svoje duše pogubili. Zato še enkrat rečem: Nikdo naj se ne spodtika nad to polajšavo! — Vsaj je vsakemu na prosto voljo dano, da se je posluži, ali ne posluži. Ako hočes post takó držati, kakor je bila dosihmal navada, ali ako ga celo hočeš v vsi njegovi ostrosti izpolnjevati, kakor je cerkev od nekdanj, in bo tudi zanaprej vedno želela; storiš dobro, in boš imel pred Bogom veliko zasluženje. Le bližnjega nikar ne sodi, kateri se polajšave poslužuje, da se po svoji slabosti, ali po svojih okoliščinah greha ovarje in svojo dušo reši.

2. Vsi, kateri o spregledanih postnih dneh mesó vživajo, so dolžni, vsak tak den, tedaj tudi ob sobotah med letom, pobožno in v duhu pokore moliti tri očenaše in češčenamarije in apostoljsko vero v čast britkega trpljenja Gospoda našega Jezusa Kristusa.

Pri kateri hiši je več ljudi pri mizi, naj se ta molitev na glas in vzajemno opravi.

Sploh pa opominam v Gospodu vse tiste, ki se bodo postne polajšave posluževali, da bi o postnih dneh toliko obilnejše dobra dela krščanskega usmiljenja opravljali, in ostanke svoje mize, ali to, kar sami sebi pritrugajo, radodarno ubogim podelili.

3. Bolnikom za nekoliko časa še večo postno polajšavo podeliti, so dušni pastirji in spovedniki pooblašteni. Kdor hoče pa stalno, to je, za zmirom od postne zapovedi oproščen biti, se more v posebni prošnji na mene obrniti, in tehtne vzroke svoje prošnje navesti.

4. Namestj masla se sme rabiti mesena začimba (špeh) ob vseh navadnih petkih med letom, to je, izvzeti so le kvaterni petki in veliki petek.

V Mariboru na praznik Marijinega očiščevanja ali na Svečnico dne 2. febr. 1876.

Jakob Maksimilijan,

knez in škof.

Opomba. Te pastirski list s postnim naročilom vred se naj v vsaki farni cerkvi na pustno nedeljo (kvinkvagesima) vernemu ljudstvu z prižnice bere. Med letom pa naj se še vsak post posebej prejšnjo nedeljo oznani.